

DE PUBLIEKE OMROEP

Wat onder druk van toenmalig gedoogpartner PVV werd afgebroken door het kabinet Rutte I lijkt de afgelopen jaren voorzichtig naar een herstel te bewegen. Regering en Tweede Kamer staan weer positief ten opzichte van de waarde van cultuur. Reden tot te groot optimisme is dat niet: wat letterlijk werd afgebroken (zoals diverse orkesten en andere culturele instellingen) zal vermoedelijk nooit heropgebouwd kunnen worden. Maar stap voor stap ontstaat bij kabinet en Tweede Kamer hernieuwde aandacht voor talentontwikkeling en zelfs aandacht voor de inkomenspositie van de kunstenaar, iets wat jarenlang – ook voor de komst van Rutte I – een taboe was. Schreeuwen om cultuur lijkt niet langer nodig; de overheid en de cultuurwereld zijn weer gewoon met elkaar in gesprek. Een goede zaak. Maar nu wij toch met elkaar in gesprek zijn een paar punten over de publieke omroep, als dat mag.

PUBLIEKE OMROEP

We hebben een merkwaardig omroeplandschap van verzuilde omroepen, nieuwe 'rechtse omroepen' ter compensatie van de 'linkse kerk' die de bestaande omroepen (de TROS is links?) klaarblijkelijk beheersten, geregeerd door een legertje omroepdirecteuren, netmanagers en zendercoördinatoren (waaronder de door Henk Westbroek zo geliefde "muziekpolitie", die radio dj's al jaren geleden het recht plaatjes te draaien die zij zelf uitkozen afnam en daar voor in de plaats een rigide lijst met A-rotaties,

B-rotaties en C-rotaties introduceerde). Het aardige is dat dit hele circus voornamelijk werd opgetuigd in naam van 'de diversiteit': de zo belangrijke publieke taak van de omroep, waarvan toch vaak helaas weinig te merken valt.

DEKKER

Staatssecretaris Dekker maakte mij onlangs – en kortstondig – blij toen hij betoogde dat de omroep niet langer programma's moest produceren die de commerciële omroep ook met graagte produceren wil. Hilversum viel over hem heen. Uiteraard. De staatssecretaris werd door Jinek, overigens geproduceerd door Jeroen Pauw voor de VARA in opdracht van de netmanager van NPO 1 (als u dat nog volgt), kritisch ondervraagd, kwam in moeilijkheden bij de vraag welke geliefde programma's dan zouden moeten sneuvelen ("Boer zoekt vrouw, was dat amusement? Mag dat blijven?") en liep een kleine publicitaire bloedneus op. Hij liet zich niet van zijn pad brengen, bracht zijn voorstellen naar de Tweede Kamer, waar opnieuw bleek dat ze weliswaar een goede gedachte bevatten maar feitelijk weinig duidelijkheid verschaften. Veel veranderen zal er daarom niet.

DIVERSITEIT

Toch had Dekker volstrekt gelijk: de publieke omroep is er om datgene te doen wat 'de markt' (lees: de commerciële omroepen) niet kan of wil doen. Maar die keuze zou fundamenteeler en duidelijker mogen.

'STAATSSECRETARIS DEKKER MAAKTE MIJ ONLANGS – EN KORTSTONDIG – BLIJ'

Concreet: de publieke omroep is er om hoogwaardig Nederlands drama, onafhankelijke journalistiek en een divers cultuuraanbod een podium te bieden. Dat is meer dan een minuut muziek in De Wereld Draait Door en jazz op een themakanaal. Wat Dekker niet zei, maar wel had moeten zeggen in plaats van zich te focussen op amusement (inderdaad een vage term): de publieke omroep is er niet om meer geld te bieden voor sportevenementen dan de commerciële, die volledig bereid zijn de samenvattingen van het voetbal uit te zenden, maar tegen een lagere prijs. Jammer misschien voor de KNVB, maar voor de kijker zou het weinig verschil maken. Hetzelfde geldt uiteraard voor succesvolle amusementsprogramma's. Wat is er tegen als een kijkcijferhit zou worden overgekocht door een commerciële zender? Het is vaker gebeurd, maar meestal om andere redenen: Dit Was Het Nieuws werd gecontinueerd bij RTL, de Rijdende Rechter maakte recent een transfer naar de commercie – dit laatste tot ongenoegen van de publieke omroep. Maar waarom?

Probleem is uiteraard dat overheid en politiek van de publieke omroep zowel invulling van de publieke taak als publiek bereik vragen. De kijkcijfers beheersen daarom Hilversum, een waarheid als een koe, die alleen ten tijde van kritiek op de publieke omroep door iedereen ontkend wordt. Een eerlijke keuze van de overheid kan daar een einde aan maken. Dekker heeft daarvoor misschien een belangrijke eerste stap gezet.

VOORBEELDFUNCTIE

Dit gezegd hebbende en nu we toch met elkaar spreken, opnieuw zonder te schreeuwen: Uw kabinet en uw kamer voerden dit jaar (tien jaar na de landen om ons heen) het auteurscontractenrecht in. Steeds meer heeft u oog voor de marktpositie van auteurs en artiesten, zoals ook uw adviesorganen, waaronder niet in het minst De Raad voor Cultuur. Opeenvolgende bewindspersonen van opeenvolgende kabinetten hebben de contractpraktijk van de publieke omroep (met gedwongen uitgavecontracten en kickbackregelingen) veroordeeld, maar u heeft werkelijk ingegrepen. In het nieuwe auteurscontractenrecht worden dergelijke bepalingen vernietigbaar, via een gang naar de rechter, of via de nog op te richten geschillencommissie auteurscontractenrecht. Wat ik u, namens de Ntb, de VCTN, Sena Performers en alle bij Platform Makers aangesloten belangenorganisaties voor auteurs en artiesten wil vragen is het volgende: zou u willen overwegen de publieke omroep te verplichten te contracteren conform de wet? Zou u de bedoeling van de nieuwe wet in de subsidievoorwaarden voor de publieke omroep willen opnemen, met relevante financiële consequenties bij overtreding? Het zou veel procedures kunnen voorkomen en een uiterst eenvoudige bijdrage zijn aan uw beleidsdoelen.

Ik dank u zeer.

Erwin Angad-Gaur